

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM SONA ERME ZARARININ GİDERİLMESİ: SONA ERME TAZMİNATLARI

§ 1. Sona Erme Zararı Kavramı	13
I. Sona Erme Zararının Tanımı ve Unsurları	13
1. Genel Olarak.....	13
2. Sona Erme Zararının Karakteristik unsuru: Sona Erme Zararı Doğuran Olay	16
A. Sona Erme Zararı Doğuran Olay - İfa Engelleri ilişkisi....	17
B. Sözleşme ile Bağlılık İlkesi Çerçevesinde İş Sözleşmesini Sona Erdiren Sebepler	21
C. İş Sözleşmesini Süresinden Önce Sona Erdiren Üç Sebebi	26
II. Sona Erme Zararının Hukuki Niteliği.....	29
III. Sona Erme Zararı ile Sona Erme Tazminatı Arasındaki İlişki	36
1. Sona Erme Tazminatı İçin Kriter Arayışı.....	36
2. Belirlenen Kriterlere Göre Sözleşmeyi Süresinden Önce Sona Erdiren Üç Sebep	39
3. İstisnai Bir Sona Erme Tazminatı: Gazetecinin Düşünce Özgürlüğünün Korunması.....	43
IV. Sona Erme Tazminatları Açısından İkili Yapı.....	45
 § 2. Sona Erme Zararının Sorumluluk Hukuku Kuralları Çerçevesinde Giderilmesi: Bakiye Süre Tazminatı	 48
I. Genel Hükümlere Göre Tazmin Yükümlülüğünün Üç Aşaması.....	48
II. Sorumluluğun Şartlarının Sağlanması.....	54
1. İşverenin Belirli Süreli İş Sözleşmesini Haksız Feshi	55

2.	İşverenin Sözleşmeye Aykırı Davranışından Ötürü İşçinin Haklı Nedenle Feshi.....	56
III.	Zararın Belirlenmesi.....	58
1.	Zararın Fark Teorisine Göre Belirlenmesi.....	58
2.	Bakiye Süre Zararının Kapsamı	60
A.	Brüt Bakiye Süre Zararının Belirlenmesi.....	61
B.	Denkleştirme.....	70
a.	Bakiye Süre Zararında Denkleştirme Uygulamasına İlişkin İki Ön Sorun	71
b.	İşçinin Tasarruf Ettiği Miktarın Denkleştirilmesi.....	73
c.	İşçinin Elde Ettiği Kazancın Denkleştirilmesi	76
(1).	Başka Bir İşten Elde Edilen Gelir	76
(2).	Diğer Kazançlar.....	78
(a).	Genel Olarak	79
(b).	Kıdem Tazminatı	81
(c).	İşsizlik Ödeneği	84
(d).	Yaşlılık Aylığı	88
(e).	İşçinin Atıl Kalan İş Gücünün Normatif Değeri: Normatif Yarar Kavramına Bir Giriş	89
IV.	Tazminatın Hesaplanması.....	94
1.	Zararı Azaltma Külfeti	96
A.	Genel Olarak.....	96
B.	Bakiye Süre Tazminatı Açısından Zararı Azaltma Külfeti.....	98
a.	Ön Sorun: İşçinin Haklı Nedenle Feshinde Zararı Azaltma Külfeti.....	98
b.	Zararı Azaltma Külfeti Bağlamında Alınabilecek Tedbirler	99
(1).	Yeni İş Bulma Ödevi.....	100
(a).	Genel Olarak	100
(b).	Varsayımsal İndirim Uygulaması: Zararın Belirlenmesi Aşamasına Geri Dönüş.....	104
(2).	Diğer Tedbirler	108
2.	Diğer İndirim Sebepleri ve Bakiye Süre Tazminatlarının Farklılaşması.....	110
A.	Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Haksız Feshinde Diğer İndirim Sebepleri	111

B. İşçinin Haklı Nedenle Feshinde Tazminattan Diğer İndirim Sebepleri	114
---	-----

§ 3. Sona Erme Zararının Götürü Şekilde Giderilmesi: İhbar

Tazminatı	117
I. İhbar Tazminatının Hukuki Niteliği	119
1. Götürü Tazminat Kavramı	120
A. Sözleşmesel Götürü Tazminat	125
B. Kanundan Doğan Götürü Tazminat	128
2. Götürü Tazminatın Türleri	135
A. Nispi Götürü Tazminat	136
B. Asgari Götürü Tazminat	138
C. Azami Götürü Tazminat	140
D. Mutlak Götürü Tazminat	142
3. Götürü Tazminat Kavramı Çerçevesinde İhbar Tazminatının Hukuki Niteliği	144
A. Kanundan Doğan Götürü Tazminat Kavramı Açısından İhbar Tazminatı	144
B. Götürü Tazminatın Türleri Açısından İhbar Tazminatı	149
II. İhbar Tazminatının Kanundan Doğan Asgari Götürü Tazminat Niteliği Taşımamasının Sonuçları	156
1. Zarar Doğuran Olayın Gerçekleşmesinin İhbar Tazminatı İstemi İçin Yeterli Olması	156
2. Zenginleşme Yasağı İlkesinin Sınırlı Olarak Uygulanması	157
3. İhbar Önelinin Bölünmezliği İlkesi	159
A. Kural	159
B. İstisna: Geçersiz ancak Usule Uygun Fesih	162

İKİNCİ BÖLÜM

İŞVERENİN DAVRANIŞLARININ YÖNLENDİRİLMESİ: CEZALANDIRICI TAZMİNATLAR

Prolog: Tazminat Yoluyla İşverenin Davranışlarının

Yönlendirilmesi	166
-----------------------	-----

§ 4. Cezalandırıcı Tazminat Kavramı

I. Tanımı	177
-----------------	-----

II. Unsurları.....	184
1. Özel Hukuk Karakterli Bir Normun İhlâlinden Kaynaklanması	184
2. Belirgin Bir Cezalandırma Amacının İzlenmesi.....	187
3. Nakden Tazminin Öngörülmesi.....	190
4. Her Durum ve Koşul Altında Aşkın Tazmin Sonucu Doğurması.....	194
III. Benzer Kavramlardan Farkları.....	198
1. Telafi Edici (Maddi) Tazminat	199
2. Kanundan Doğan Götürü Tazminat.....	201
A. Genel Olarak.....	201
B. Cezalandırıcı Tazminat Kavramı Eşiğinde Bir Kanundan Doğan Götürü Tazminat: Bazı İşçilik Alacaklarına Uygulanan Temerrüt Faizi	204
3. Manevi Tazminat	214
4. <i>Punitive Damages</i> ve İbretlik Tazminat (<i>Exemplary Damages</i>).....	217
A. <i>Punitive Damages</i>	222
a. Amaçları Bakımından.....	223
b. Hak Kazanma Koşulları Bakımından.....	228
c. Sonuçları Bakımından	231
B. İbretlik Tazminat (<i>Exemplary Damages</i>).....	235
§ 5. İşveren Aleyhine Öngörülen Cezalandırıcı Tazminatlar	237
I. İşe Alma Yükümlülüklerinin İhlâlinin Önlenmesi	238
II. Ayrımcılık Yasaklarının İhlâlinin Önlenmesi	244
1. Ayrımcılık Tazminatı	247
A. Ayrımcılık Tazminatının Şartları	247
B. Ayrımcılık Tazminatının Miktarı.....	249
C. Ayrımcılık Tazminatının Hukuki Niteliği.....	250
2. Sendikal Tazminat	251
A. Sendikal Tazminatın Şartları	253
B. Sendikal Tazminatın Miktarı.....	254
C. Sendikal Tazminatın Hukuki Niteliği	257
III. Feshin Etkinliği Rejiminin Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi ...	258
1. Gerçek Olmayan Feshin Etkinliği Rejiminin Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi	259
A. Genel Olarak.....	259

B.	Kullandırılmayan Yeni İş Arama İzni Ücreti Alacağı.....	262
2.	Gerçek Feshin Etkinliği Rejiminin Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi	265
A.	Genel Olarak.....	265
B.	Kötüniyet Tazminatı.....	268
a.	Kötüniyet Tazminatının Şartları.....	269
b.	Kötüniyet Tazminatının Miktarı	272
c.	Kötüniyet Tazminatının Hukuki Niteliği	273
C.	Haksız Fesih Tazminatı.....	275
a.	Haksız Fesih Tazminatının Şartları.....	276
	(1). Temel Sorun: Kişi Bakımından Uygulama Alanı.....	276
	(2). Haksız Fesih Tazminatının Diğer Şartları.....	283
b.	Haksız Fesih Tazminatının Miktarı	284
c.	Haksız Fesih Tazminatının Hukuki Niteliği	285
D.	İşe Başlatmama Tazminatı.....	287
a.	İşe Başlatmama Tazminatının Şartları.....	287
b.	İşe Başlatmama Tazminatının Miktarı	289
c.	İşe Başlatmama Tazminatının Hukuki Niteliği	291

§ 6. Cezalandırıcı Tazminatların Ceza Hukuku ve Ceza Yargılaması Hukuku İlkeleri Karşısındaki Durumu 292

I.	Cezalandırıcı Tazminatlara Belli Ölçüde Bağışıklık Tanınması Gerekliliği	292
II.	Cezalandırıcı Tazminatların Ceza Hukuku ve Ceza Yargılaması Hukukunun İlke ve Kuralları Çerçevesinde Değerlendirilmesi	299
1.	Kanunilik İlkesi Açısından Cezalandırıcı Tazminatlar	300
A.	Kıyas Yasağı Açısından Cezalandırıcı Tazminatlar	302
a.	İşveren Aleyhine Öngörülen Cezalandırıcı Tazminatların Yarattığı Sorun Alanları	302
b.	Genel Olarak Kıyas Yasağı.....	304
c.	Cezalandırıcı Tazminatların Kıyas Yasağı ile Bağdaştırılması	308
	(1). Genel Kanun - Özel Kanun İlişkisi.....	308
	(2). Kıyas Yasağı.....	310
	(a). Durum Tespiti.....	311
	(b). Değerlendirme	317

(3). Amaca Uygun Genişletici Yorum (Teleolojik Ekstensiyon).....	321
B. İdarenin Düzenleyici İşlemleriyle Suç ve Ceza Oluşturulması Yasağı Açısından Cezalandırıcı Tazminatlar	324
C. Belirsizlik Yasağı Açısından Cezalandırıcı Tazminatlar	327
2. Çifte Cezalandırma Yasağı Açısından Cezalandırıcı Tazminatlar.....	330
A. İşveren Aleyhine Öngörülen Cezalandırıcı Tazminatların Yarattığı Sorun Alanları	330
B. Genel Olarak Çifte Cezalandırma Yasağı	332
C. Cezalandırıcı Tazminatların Çifte Cezalandırma Yasağı ile Bağdaştırılması.....	339
a. İşverenin Aynı Olay Örgüsü İçerisinde Birden Fazla Davranışı ile Hakkında Cezalandırıcı Tazminat Öngörülen Birden Fazla Davranış Normunu İhlâl etmesi	340
b. İşverenin İhlâl Niteliği Taşıyan Davranışına Yönelik Olarak Cezalandırıcı Tazminatın Yanı Sıra Kamu Hukuku Yaptırımının Uygulanmasının Mümkün Olması	344
c. İşverenin Tek Bir Davranışı ile Hakkında Cezalandırıcı Tazminat Öngörülen Birden Fazla Davranış Normunu İhlâl Etmesi	350
(1). Durum Tespiti.....	352
(2). Değerlendirme	355
3. Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesi Açısından Cezalandırıcı Tazminatlar.....	360
A. İşveren Aleyhine Öngörülen Cezalandırıcı Tazminatların Yarattığı Sorun Alanları	360
B. Genel Olarak Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesi.....	362
C. Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesinin Cezalandırıcı Tazminatlar ile Bağdaştırılması.....	364

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EKONOMİK DEĞERLERİN YENİDEN DAĞITIMI:
HAKKANİYET TEMELLİ TAZMİNATLAR

§ 7. Dağıtıcı Adalet ve Özel Hukuk.....	371
I. Kamu Hukukunun Bir Görevi Olarak Ekonomik Değerlerin Yeniden Dağıtımı.....	371
II. Özel Hukukta Ekonomik Değerlerin Yeniden Dağıtımının Araç Olarak Kullanılması	373
III. Özel Hukuk İçerisinde Bir Amaç Olarak Ekonomik Değerlerin Yeniden Dağıtımı	378
1. Hakkaniyet Temelli Özel Hukuk Çözümleri	379
2. Hakkaniyet Temelli İkincil Yükümlülükler.....	382
A. Sosyal Denkleştirme Alacakları	383
B. Edimsel Denkleştirme Alacakları.....	387
C. Dürüstlük Kuralı Kaynaklı Denkleştirme Alacakları	391
3. Ekonomik Değerlerin Yeniden Dağıtımında Özel Hukuk Hâkiminin Rolü	396
IV. Ara Değerlendirme.....	401
 § 8. Kanundan Kaynaklanan Hakkaniyet Temelli Tazminatlar ...	402
I. Sosyal Denkleştirme Alacakları.....	402
1. Ölümün Yarattığı Hakkaniyetsiz Sonuçların Giderilmesi	403
A. İşçinin Ölümü Hâlinde İşverenin Nakdi Ödeme Yapma Yükümlülüğü.....	406
B. İşverenin Ölümü Hâlinde İşçinin Hakkaniyete Uygun Tazminat İstemi.....	409
a. Hakkaniyete Uygun Tazminat İstemine Hak Kazanma Koşulları.....	410
(1). İş Sözleşmesinin Ağırlıklı Olarak İşverenin Kişiliği Dikkate Alınarak Kurulması	410
(2). İş Sözleşmesinin, İşverenin Ölümü Nedeniyle Sona Ermesi	412
(3). İşçinin Gerçek Zarara Uğraması	413
b. Hakkaniyete Uygun Tazminat İsteminin Miktarı	415
2. Özgürlüğü Kısıtlanan Gazetecinin Tazminat İstemi	420
II. Edimsel Denkleştirme Alacakları	421
1. Kıdem Tazminatı	421

A.	Kıdem Tazminatına Hak Kazanma Koşulları.....	423
B.	Kıdem Tazminatının Miktarı.....	427
2.	Kimlik Değiştiren Bir Edimsel Denkleştirme Alacağı:	
	Gazetecinin Ölüm Tazminatı.....	428
A.	Gazetecinin Ölüm Tazminatının Şartları	429
B.	Gazetecinin Ölüm Tazminatının Hukuki Niteliği	432
III.	Dürüstlük Kuralı Kaynaklı Denkleştirme Alacağı: Haklı Nedenle	
	Feshin Yarattığı Hakkaniyetsiz Durumun Giderilmesi.....	435
1.	Nakdi Ödemenin Hükümleri.....	436
2.	Nakdi Ödemenin Miktarı.....	439

§ 9. Kanundan Kaynaklanan Hakkaniyet Temelli Tazminatlara İlişkin Sorun Alanları.....441

I.	Tazminatların Uygulama Alanının Genişletilmesi	441
1.	Durum Tespiti	441
A.	Genel Olarak.....	442
a.	İşçinin İtiraz Hakkının Kıdem Tazminatına Etkisi	442
b.	İşverenin Ölümünün Kıdem Tazminatına Etkisi....	444
c.	İşçi Hakkında Gaiplik Kararı Verilmesi ya da Ölüm Karinesinin Uygulanmasının, İşçinin Ölümü ile Bağlantılı Hakkaniyet Temelli Tazminatlara Etkisi	445
d.	Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Yenilenmemesinin Kıdem Tazminatına Etkisi.....	446
B.	Basın İş Kanunu Özelinde	448
a.	Kıdem Tazminatı.....	448
b.	Özgürlüğü Kısıtlanan Gazetecinin Tazminat İstemi.....	451
C.	Deniz İş Kanunu Özelinde.....	452
2.	Değerlendirme.....	454
A.	Genel Değerlendirme	454
a.	Hakkaniyet Temelli Tazminatlar Açısından Kıyas Yasağı.....	454
b.	Kıyas Yasağının Varlığına Rağmen Tazminatların Uygulama Alanının Genişletilmesi	457
B.	Somutlaştırma	459
a.	Kıyas Yasağının Dışında Kalan Durumlar	460

b. Kıyas Yasağına Tabi Durumlar	463
II. Tazminatların Uygulama Alanının Daraltılması.....	465
1. Durum Tespiti	466
A. Kıdem Süresi Kavramının Sınırlandırılması	466
B. “Hakkaniyetin Gerektirmesi” Koşulunun Eklenmesi.....	469
2. Değerlendirme.....	474
A. Tazminatların Uygulama Alanının Daraltılması Faaliyeti Olarak Örtülü Boşlukların Giderilmesi.....	475
B. Somutlaştırma	477
C. Geriye Dönüş: Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Yenilenmemesinin Kıdem Tazminatına Etkisi	479
III. Tazminatların Birlikte Talep Edilmesi.....	482
1. Ölüm Tazminatı ile Kıdem Tazminatı	483
2. Ölüm Tazminatı ile Gazetecinin Ölüm Tazminatı.....	486
3. Hâkimin Feshin Maddi Sonuçlarını Belirleme Ödevinden Kaynaklanan Nakdi Ödeme ile Kıdem Tazminatı	487

§ 10. İçtihatlardan Doğan Bir Hakkaniyet Temelli Tazminat:

Kaçınılmazlığa İşverenin de Katlanması Yükümlülüğü 487

I. Bir Sosyal Sigorta Hukuku Kavramı (?) Olarak Kaçınılmazlık İlkesi.....	489
II. Kaçınılmazlık İlkesinin Sorumluluk Hukukuna Aktarılması	495
1. Aktarımın Gerekçesi: Sorumluluk Hukukunun Hakkaniyet Düşüncesine Yabancı Olmaması	495
2. Aktarımın Neticesi: İşverenin Hukuki Sorumluluğunun Çift Hatlı Yapısı.....	500
A. İşverenin Genel Hükümler Çerçevesinde Sorumluluğu .	500
B. “Mutlak” Kaçınılmazlığa İşverenin de Katlanması Yükümlülüğü	504
III. Hukukun Kanuna Aykırı Uygulanması Olarak (?) Kaçınılmazlığa İşverenin de Katlanması Yükümlülüğü	511

SONUÇ	515
-------------	-----

KAYNAKÇA	525
----------------	-----